

Vihreä näkökulma Euroopan nuorisopolitiikkaan

Vihreä liike on aidosti nuori liike. Se syntyi pitkälti nuorten tyytymättömyydestä siihen tapaan, jolla maailmaa on perinteisesti johdettu, ja nuorten halusta löytää toisenlainen lähestymistapa suhteeseen planeettaamme ja muihin ihmisiin. Tulevien sukupolvien hyvinvointi kiinnostaa vihreitä luonnostaan. Toteutamme yhtenäistä vihreää politiikkaa sekä sisäisesti omissa puolueissamme että edistämällä sitä ulkoisesti.

Nuria pidetään usein yhteiskunnassa ongelmana, ja nuorisopolitiikkaa ongelman ratkaisuna. Euroopan vihreät vastustavat voimakkaasti tätä näkemystä nuorisopolitiikasta. Nuria ihmisiä ei pitäisi kohdella konfliktien lähteenä, vaan ryhmänä, joka osallistuu yhteiskunnan kehittämiseen, jos sen erityiset tarpeet otetaan huomioon.

Nuorisopolitiikassa onkin luotava yhteiset puitteet, joiden tavoitteena ovat nuorten ihmisten tasa-arvoiset oikeudet ja osallistumismahdollisuudet yhteiskunnan tasa-arvoisina jäseninä kaikkien muiden ikäryhmien tapaan. Katsomme myös, että nuorisopolitiikkaa tulisi suunnitella sukupolvien välisen solidaarisuuden näkökulmasta ottamalla huomioon juuri nuorten tarpeita koskevat tiedot tavalla, joka täydentää muiden ikäryhmien tarpeita.

Tehokkaan nuorisopolitiikan on lähdettävä nuorista itsestään. Nuria on olennaisen tärkeää kuulla, kun nuorisopolitiikkaa suunnitellaan tai uudistetaan. Kannattammekin nuorisopolitiikan osallistuvaa kehittämistä. Vihreän nuorisopolitiikan yleisenä tavoitteena on nuorten ihmisten elin-, koulutus- ja työolosuhteiden parantaminen ja yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen. Keskitymme seuraavassa tästä näkökulmasta seuraavaan seitsemään asiaan, joiden pitäisi olla jokaisen kattavan nuorisopolitiikan ytimessä: koulutus, työllisyys, terveystalveluiden saatavuus, asuminen, kansalaisuus ja edustaminen, liikkuvuus ja vapaa-aika.

1. Koulutus

Koulutusta tulisi tukea kaikilla tasoilla ja yleisesti. Sen tulisi olla kaikkien ihmisten saatavilla sukupuolesta, uskonnosta, rodusta, etnisyydestä, vammoista tai iästä riippumatta. Koulutuksen tehtävänä tulisi olla **pyrkimys yksilön toteuttamiseen ja kokonaisvaltaiseen kehittämiseen**. Jo peruskoulutuksessa tulisi käsitellä kansalaisuuteen, politiikkaan ja ympäristökasvatukseen liittyviä asioita, jolloin nuoret saisivat jo varhaisessa vaiheessa valmiudet osallistua yhteiskuntaan kaikilla tasoilla. Vaadimme lisäksi, ettei koulutus ole tunnustuksellista.

Koulujen opetusohjelmien tulisi sisältää myös seksuaalikasvatusta, jossa keskitytään seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskeviin oikeuksiin ja seksuaalivähemmistöjen kunnioittamiseen, jotta homofobisia käytäntöjä voidaan torjua jo varhain.

Vieraiden kielten oppimista tulisi kannustaa jo perusopetuksessa. Painotamme rajat ylittävän eurooppalaisen koulutuksen merkitystä. Kaikilla opiskelijoilla tulisi olla

mahdollisuus matkustaa Euroopassa ja opiskella muissa maissa, ja heitä tulisi kannustaa tekemään näin. Opiskeluun toisessa Euroopan maassa on tarjottava stipendejä.

Olemme erityisen huolestuneita julkisissa kouluissa tarjottavan opetuksen laadusta. Keskeisenä tulisi olla laadukkaan koulutusjärjestelmän kehittäminen, joka valmistaa oppilaita työelämään ja toimimaan yhteiskunnassa. Tätä ei ole mahdollista saavuttaa ilman valtion tekemiä sijoituksia koulutukseen, etenkin opettajien asianmukaisiin korvauksiin ja yhteiskunnalliseen tunnustukseen, sekä nykyaikaisiin koulutiloihin, kuten tietokonealuokkiin ja digitaalisiin kirjastoihin. Kouluissa ja yliopistoissa tulisi olla oikeus käyttää kulttuuria ja avoimia tietoja uuden teknologian avulla. Yleinen ilmainen internetin käyttömahdollisuus edustaa käytännössä tätä paremmin kuin mikään muu toimenpide.

Olemme myös huolissamme koulunkäynnin keskeyttämisistä etenkin toisinaan syrjäytyneissä ryhmissä, kuten maahanmuuttajanuorten keskuudessa. Vaadimme tältä osin, että koulujärjestelmään pääsee mukaan useista eri kohdista, jolloin koulutusta voi myöhemmin jatkaa helposti.

Koska koulutus alkaa jo ennen varsinaista koulua päiväkodeissa, valtion tulisi tarjota ilmainen esikoulutus kaikissa Euroopan maissa. Näin valtio varmistaa, että suurempi osa ikäluokasta käy esikoulun ja antaa lapsille yhtäläiset mahdollisuudet heidän vanhempiansa taloudellisesta asemasta riippumatta. Myös nuoretparit voivat perustaa perheen silloin, kun haluavat, eivätkä vain silloin, kun heillä on siihen riittävät taloudelliset edellytykset.

Vaadimme ilmaista korkeakoulutusta, josta ei peritä lukukausimaksuja. Korkeakoulutus on suunniteltava siten, että se sallii joustavan opiskelun, jolloin opiskelijat pystyvät yhdistämään opiskelun työhön ja/tai kansalaisosallistumiseen. Korkeakoulutuksen tulisi olla kaikkien saavutettavissa. Sen toteutumiseksi tulisi tarjota nollakorkoisia opintolainoja, tarjota edullisia ja terveellisiä aterioita opiskelijaruokaloissa ja tarjota yliopistokaupungin ulkopuolelta tuleville opiskelijoille asumismahdollisuuksia.

Kohtuuhintaisia opiskelija-asuntoja tulisi tarjota kaikille yliopistoissa toimiville nuorille opiskelijoille ja nuorille opettajille. Asuntojen tulisi tarjota opiskelijoille asianmukaiset elinolosuhteet ja kaikki tarvittavat palvelut. Yliopistojen asuntoloissa tulisi aina olla täysin varustellut keittiöt, vaatehuoltotilat ja yhteistilat, jotta opiskelijoille voitaisiin taata ainakin vähimmäistason mukavuudet. Ilmaisen internetyhteyden pitäisi olla itsestäänselvyys kaikissa opiskelija-asuntorakennuksissa. Jos yliopisto-opiskelijoille olisi tarjolla riittävästi opiskelija-asuntoja, opiskelijoilla olisi enemmän aikaa opiskeluun, koska he eivät joutuisi tekemään huonolaatuisia ja heikosti palkattuja töitä maksaakseen asunnon vuokran. Yliopistot ja korkeakoulut pitäisi myös velvoittaa tarjoamaan lastenhoitopalveluja sekä nuorille vanhemmille että opettajille, jolloin nuoret perheet voisivat jatkaa opiskelua ja heidän lapsistaan huolehdittaisiin.

Koulutus tulisi ymmärtää laajemmin elinikäisenä ja koko elämän laajuisena oppimisena, eikä sitä tulisi koskaan pitää vain akateemisena koulutuksena. Ylemmällä tasolla yliopistojen merkitys yhteiskunnan kehittymisen kannalta ei voi peittää sitä merkittävää roolia, joka ammatillisella koulutuksella on koulutusjärjestelmissämme ja talouksissamme. Ne kouluttavat erittäin asiantuntevia ammattilaisia tietyille yhteiskuntamme toiminnan kannalta olennaisille aloille.

Lopuksi myös epämuodollinen koulutus, kuten kansalaisyhteiskunnan järjestöissä vapaaehtoistyöllä saatava koulutus, on olennainen osa koulutusta, ja se tulisi tunnustaa sekä yhteiskunnallisesti että opinto-ohjelmissa. Epämuodollinen koulutus antaa

yhteiskunnassa elämisen kannalta tärkeitä lisätaitoja ja -arvoja, joita muodollinen koulutus ei yleensä tarjoa, kuten sitoutuminen, yhteinen pohdinta, suvaitsevaisuus ja henkilösuhdetaidot.

Yleisesti on syytä huomauttaa, ettei itse koulutusta tulisi pitää pelkästään työmarkkinoille pääsyn keinona, vaan osana älyllistä ja henkilökohtaista itsensä toteuttamista.

2. Työllisyys

Jokaisella nuorella ihmisellä tulisi olla mahdollisuus halutessaan päästä töihin. Pelkästään työmarkkinoille pääsyn varmistaminen ei kuitenkaan riitä. Työehdot ovat ratkaisevan tärkeitä vakauden ja turvallisuuden tarjoamiseksi nuorille ihmisille. Nykyinen kehitys, jossa töitä on vaikea saada, mutta työpaikan menettää helposti, pitäisi muuttaa käänteiseksi vaikeuttamalla irtisanomismenettelyjä. Meidän tulisikin pyrkiä vahvistamaan lainsäädäntöä, jotta voimme torjua työmarkkinoilla lisääntyvät lyhytaikaiset työsuhteet.

Vaadimme erityistoimenpiteitä lyhytaikaisten työsuhteiden vähentämiseksi. Niihin kuuluu esimerkiksi kohtuullisen vähimmäispalkan määrittäminen jokaisessa EU-valtiossa. Jokaisen maan on ratkaistava itse, miten vähimmäispalkka määritetään – laissa vai esimerkiksi eritasoisissa työmarkkinajärjestöjen sopimuksissa. Tätä voidaan edistää verokannusteiden avulla, jolloin nuoret ihmiset eivät juutu alipalkattuihin, lyhytaikaisiin työsuhteisiin, jotka voivat luoda pelkästään yhteiskunnallista ja taloudellista epävarmuutta ja estävät heitä ohjaamasta omaa elämäänsä.

Lisäksi nuorten yrittäjien tulisi tueksi tarjota ilmaista oikeudellista apua ja neuvoja sekä edullisia lainoja.

Nuorilla tulisi olla mahdollisuus päästä työharjoitteluun reilulla korvauksella, jonka avulla taloudellinen riippumattomuus on mahdollinen harjoittelun aikana. Harjoittelupaikoista ei voi tulla pysyvien työpaikkojen korvikkeita, ja harjoittelun koulutuksellisten tavoitteiden mukaisesti on tarjottava asianmukaista opastusta. Työnantajien tulisi tunnustaa harjoittelu aitona työkokemuksena.

Haluamme painottaa, että työmarkkinoiden sukupuolten palkkaerot näkyvät myös ensimmäisissä työpaikoissa ja vähän koulutusta vaativissa töissä. Vaadimme voimakkaasti, että samasta työstä maksetaan sama palkka työn luonteesta ja tasosta riippumatta.

Meille on tärkeää, että nuoret pystyvät sovittamaan yhteen opiskelun, työssäkäynnin ja vapaaehtoistyön sekä yksityiselämän ja vapaa-ajan toiminnot. Tämä on nuorten osallistumismahdollisuuksien edellytys. Kannattammekin tiukempia ajanhallintakäytäntöjä, joihin liittyy mukautettuja työaikoja etenkin opiskelijoita varten.

3. Terveys

Valtion tulisi taata kaikille ilmainen ja tasalaatuinen terveydenhoito. Nuoret ihmiset joutuvat usein syrjään terveydenhoitopalvelujen käyttäjinä, koska sairausvakuutukset ja lääkkeet ovat kalliita. Tässä suhteessa tarvitaan paljon koulu- ja yliopistokampusten lääkäreitä, jotka ovat opiskelijoiden palveluksessa veloituksetta koska tahansa (myös koulujen loma-aikoina).

Terveydenhoidon lisäksi jokaisen oppilaitoksen pitäisi tarjota sellaisen lapsi- tai nuorisopsykologiaan perehtyneen asiantuntijan palveluita, joka pystyy auttamaan opiskelijoiden erityistilanteissa uraneuvonnasta aina henkilökohtaisten asioiden käsittelyyn asti. Niille nuorille, jotka eivät osallistu muodolliseen koulutusjärjestelmään, tulisi tarjota vastaavat terveys- ja psykologipalvelut erityisten nuorisokeskusten kautta.

Liikunta on tärkeä kehon terveyden ja fyysisen hyvinvoinnin lähde, jolla on osoitetusti myönteisiä vaikutuksia myös mielenterveyden kannalta. Henkilökohtaisten hyötyjen lisäksi terveemmät kansalaiset vaikuttavat myönteisesti myös terveydenhoitojärjestelmään ja tuotantosektoriin, mistä seurauksena ovat myönteiset vaikutukset julkiseen talouteen. Terveellisen elämäntyylin edistäminen varhaisvaiheesta alkaen edellyttää, että kaikkien lasten kouluopetukseen kuuluu liikuntaa. Pelkästään liikunnan harjoittamiseen ei pitäisi keskittyä, vaan lisäksi pitäisi edistää ruokakulttuuria ja antaa tietoa terveellisistä ruokavalioista.

Eryteisesti nuoriin liittyvien terveysasioiden osalta pidämme erittäin tärkeinä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia. Seksuaalikasvatuksen ja neuvonnan saatavuus on tärkeää jo varhaisessa vaiheessa, ennen sukupuolielämän aloittamista. Sen aloittamisen jälkeen opetusta tarvitaan sukupuolitautilien ja tahattomien raskauksien ehkäisemiseen. Sukupuolitautilien testauksen pitäisi olla mahdollista veloittamattomasti, ja kaikilla tulisi olla pääsy perhesuunnittelu- ja -neuvontakeskuksiin. Samoin ehkäisyvälineiden tulisi olla kaikkien saatavilla ja ilmaisia kaikille alle 18-vuotiaille. Naisilla tulisi olla oikeus päättää omasta kehostaan ja elämästään. Lopuksi kannustamme poistamaan tasa-arvoisten kumppanien vapaaehtoisten seksisuhteiden kriminalisoinnin ja joihinkin perinteisiin ajattelutapoihin liittyvän kaksinaismoralismin, jossa pyritään piilottamaan todellisuus ja näin itse asiassa edistetään ei-toivottuja seurauksia, jotka johtuvat siitä, ettei ongelmaa käsitellä avoimesti.

4. Asuminen

Asuminen on nykyään eurooppalaisten nuorten suurimpia ongelmia heidän sosioekonomisesta asemastaan riippumatta. Kun alhaiset palkat yhdistetään perustuotteiden hintojen nousuun, väestön keskittymiseen niin sanottuihin globaaleihin kaupunkeihin ja kiinteistökeinotteluun, asianmukaisista elinoloista käydään raivoisaa kilpailua. Valitettavasti nuoret ovat tältä osin haavoittuvainen ryhmä, sillä heillä on taloudellisten takuiden puuttumisen vuoksi heikommat mahdollisuudet hankkia kunnollinen asunto. Seurauksena on liian usein se, että nuoret eivät saa asuntoja.

Uskomme, että opiskelijoilla ja nuorilla työssäkäyvillä pitäisi olla taattu pääsy kunnollisiin ja edullisiin asuntoihin, jotta he pystyvät itsenäistymään ja päättämään paremmin omasta tulevaisuudestaan. Eryteisesti tulisi keskittyä yksinhuoltajaäiteihin, nuoriin perheisiin, maahanmuuttajiin ja syrjäytymisvaarassa oleviin vähemmistöihin. Vähimmäisvaatimukset täyttävä asumisväljyys, veden ja sähkön saatavuus, keittiö- ja pesutilat, luonnonvalo ja ulkoilma, lämpö- ja äänieristys ja ilmainen internetyhteys ovat arvokkaan asumisen varmistamisen perusasioita.

Koska asuntojen neliöhinnat ovat äärimmäisen korkealla – ja usein vielä nousussa – ja keinottelu on yhä paheneva ongelma, tilanne voidaan muuttaa vain julkisten toimenpiteiden avulla. Merkittävät investoinnit julkisesti tuettuihin asuntoihin auttaisivat laskemaan markkinahintoja kohtuullisemmalle tasolle. Julkinen asuntorakentaminen tulisi kohdentaa erityisesti nuoriin ihmisiin, jotka, kuten edellä todettiin, ovat yksi niistä ryhmistä, joilla on eniten rajoituksia ensimmäisen asunnon hankintaan. Tässä suhteessa vuokrausta tulisi pitää ostamista parempana vaihtoehtona, koska edellä tarkoitettuja palveluja tulisi pitää kantavana alustana, jonka päällä nuoret voivat alkaa kehittää omaa elämäänsä. Kun henkilö

saavuttaa riittävästi sosiaalista etenemistä ja hänellä on niin vakaa työpaikka, että hän voi siirtyä etsimään uutta asuntoa yksityisiltä markkinoilta, olemassa olevaan julkisesti rahoitettuun asuntoon voi muuttaa uusi nuori, joka on vakiinnuttamassa asemaansa yhteiskunnassa. Tämä melko nopea kiertonopeus loisi tavallaan sukupolvien sisäistä ja sukupolvien välistä solidaarisuutta, mikä parantaisi sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Tällaiset politiikat vaativat vuosien investoinnit. Siitäkään huolimatta julkisella asuntorakentamisella ei pystytä kattamaan nuorten asuntomarkkinoita kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi on toteutettava myös täydentäviä nuorten asumiseen liittyviä politiikkoja, kuten edulliset korot nuorille myönnettäville asuntolainoille.

Lisäksi voidaan toteuttaa nopeammin vaikuttavia, vähemmän resursseja vaativia toimenpiteitä. Ensinnäkin uudet asuntorakennukset tulisi sijoittaa tasaisesti kaupunkialueen kaikille puolille, jotta gettoja tai syrjäytyneitä alueita ei pääse muodostumaan. Lisäksi voidaan edistää asumisen vaihtoa palveluihin eli tarjota mahdollisuutta asua vanhoissa rakennuksissa tai asunnoissa niiden sisäpuolista kunnostamista ja uudistamista vastaan. Tällainen tilapäinen järjestely hyödyttää molempia osapuolia, sillä se voi tarjota ratkaisun pidempiaikaista ratkaisua etsittäessä, ja sillä varmistetaan kaupunkirakennusten sisätilojen pysyminen kunnossa. Lopuksi palvelunvaihtosopimuksen tapaan voitaisiin edistää sukupolvien välistä yhteisasumista, josta on hyötyä kaikille osapuolille. Yksin asuvat vanhukset saavat kumppanin, joka voi yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa säännöllisesti valvoa, ettei onnettomuutta tai vakavaa terveysongelmaa ole tapahtunut. Toisaalta nuoret ihmiset saavat oman, riippumattoman tilansa ja vastuullisen asuinkumppanin. Vaikka tällainen järjestelmä on ilmiselvästi tilapäinen, se voi olla hyvä keino parantaa sukupolvien välistä ymmärtämystä ja yhteistyötä. Viimeisenä ehdotuksena ja viimeisenä suojakeinona tulisi tarjota ilmaisia julkisia asuntoloita kodittomille ihmisille

5. Kansalaisuus ja edustaminen

Nuorten ihmisten yhteiskunnalliseen ja poliittiseen elämään osallistumisen osalta uskomme vahvasti, että nuorilla tulisi olla sekä oikeus että mahdollisuus osallistua yhteiskuntaa muokkaaviin päätöksiin ja vaikuttaa niihin. Nuoret ihmiset on otettava mukaan heihin vaikuttavien politiikkojen suunnitteluun ja toteutukseen tehokkaiden työkalujen ja todellisen ja suoran edustuksen avulla.

Hallitusten ja poliitikkojen tulisi varmistaa, että nuoret ovat edustettuina toimielimissä. Myös instituutioiden, ei pelkästään kansalaisyhteiskunnan, tulisi edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta sekä oikeutena että velvollisuutena.

Tämä edellyttää sen ajatuksen kannattamista, että demokraattiset vastuut yhteiskunnassa eivät tarkoita pelkästään äänestämistä vaaleissa neljän tai viiden vuoden välein. Uskomme tältä osin vahvasti, että äänestysikärajan laskeminen 16 vuoteen lisäisi nuorten osallistumista politiikkaan jo varhaisessa vaiheessa. Nuorten ihmisten sitoutuminen yhteiskuntaan ja sen kehittämiseen edellyttää kuitenkin jotakin: nuorten täytyy kokea olevansa osa sitä. Sosiaalinen osallisuus on paljon enemmän kuin pelkkää hyväksymistä. Se vaatii myös ryhmän erityisten tarpeiden ja sen yhteiskuntaan antaman panoksen ja tulevan potentiaalinn tunnistamista. Kyse on siitä, että tulevaisuuden yhteiskunnan rakentaminen vaatii osallistumista nyt.

Nuorten ihmisten osuus päätöksenteossa – esimerkiksi yliopistoissa, taloudessa ja yhteiskunnan komiteoissa – on edelleen hyvin pieni ja aliedustettu. Hallituksen ja poliitikkojen tulisi varmistaa vuoropuhelu nuorten kanssa: kansalaisyhteiskunnan lisäksi myös instituutioiden tulisi edistää nuorten ihmisten aktiivista kansalaisuutta, joka on sekä

oikeus että velvollisuus. Tämä tarkoittaa nuorten ihmisten aitojen päätöksentekuelimien tunnustamista instituutioissa ja poliittista yhteistyötä niiden kanssa. Niistä on tultava poliitikkojen tärkeä kumppani nuorisoa koskettavan lainsäädännön laatimisessa ja toteuttamisessa. Nuorisoparlamenttien ja nuorisoneuvostojen perustaminen osoittavat, että järjestöissä toimivat nuoret ihmiset haluavat järjestäytyä itse ja esittää yhteisesti nuoria ihmisiä kiinnostaviin asioihin liittyviä vaatimuksia. Euroopan nuorisofoorumin perustaminen oli EU:ssa tärkeä askel. Yleisesti ottaen resursseja on kuitenkin edelleen vähän ja mahdollisuudet vaikuttaa politiikkoihin ovat hyvin rajalliset. Nuorten edustukselle toimielimissä on tyypillistä sen puuttuminen, sillä valituksi tuleminen on erittäin vaikeaa. On ilmeistä, että tämä vaikuttaa osaltaan nuorison ja koko yhteiskunnan yhä vähäisempään kiinnostukseen politiikkaan. Valittujen edustajien iän ja sukupuolen pitäisikin edustaa paremmin kansalaisia. Jos nuoret ovat kertomassa nuorten näkemyksistä ja kiinnostuksen kohteista poliittisissa päätöksentekuelimissä, nuoriso otetaan varmasti huomioon. Uskomme, että kiintiöiden ottaminen käyttöön puolueiden ehdokaslistoilla voi olla hyvä väline kohti tämän tavoitteen saavuttamista.

Jotta vaikutusvallan lisääminen johtaisi tyydyttävään tulokseen, on tärkeää, että kansalaistaitoja aletaan opettaa jo varhain. Kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien, demokratian periaatteiden, poliittisten järjestelmien, ideologioiden ja puolueiden sekä kansalaisyhteiskunnan osallistumismuotojen ymmärtäminen kehittäisi tiedostavia kansalaisia, jotka ymmärtävät oman vastuunsa laajemmassa yhteydessä. Se olisi nuoren sukupolven perusta heidän toteuttaessaan itseään parhaalla mahdollisella tavalla vapaina kansalaisina, jotka auttavat luomaan paremman yhteiskunnan.

6. Liikkuvuus

Globaalissa maailmassa yhteydet lisääntyvät jatkuvasti. Kulttuurien välinen vuorovaikutus on olennaisen tärkeää sekä henkilökohtaisen kasvun että ymmärryksen lisäämisen ja molemminpuolisen kehittymisen kannalta. Tämän todellisuuden tiedostaminen on luonut jatkuvan ihmisvirran. Toisaalta kyseessä on epätasapainoinen virtaus, joka aiheutuu suurista maiden välisistä eroista pohjois-etelä-suunnassa, toisaalta kehittyneiden maiden välinen tasapainoisempi virtaus esimerkiksi Euroopan unionin sisällä. Nämä ihmisten liikkeet voivat luoda yhtenäisyyttä moninaisuuden kautta, murtaa stereotyyppisiä ja auttaa ylittämään tietämättömyydestä johtuvia mielipide-eroja. Liikkuvuus onkin tältä osin olennainen perusta. Se on sekä kansalaisyhteiskunnan että henkilökohtaisen kehityksen ja yhteiskunnan myönteisen evoluution lähde. Oikeus liikkua vapaasti ilman hallinnollisia rajoja, jotka estävät päättämästä vapaasti, minne haluaa mennä, on merkittävä henkilökohtainen vapaus. Nuorten ihmisten kannalta ratkaisevaa onkin viisumijärjestelyjen päivittäminen ilmaisiksi, lievennetyiksi ja nopeutetuiksi menettelyiksi matkalla kohti viisumivapaata Eurooppaa. On tärkeää muistaa, että vaikka jokaiselle ihmiselle tulisi taata vapaus liikkua, liikkumiseen ei voida pakottaa. Esimerkiksi halukkuus matkustaa on usein työn saannin edellytys. Matkustuspakko estää usein nuoria ihmisiä toimimasta aktiivisina kansalaisina paikallisesti.

Paikallisesti on tärkeää investoida vihreään liikkuvuuteen, sillä se on sekä ympäristöystävällistä että nuorten ihmisten saavutettavissa. Elinikäisen liikkuvuuden asianmukaiset edellytykset täytyy kuitenkin vielä luoda. Tämä voidaan saavuttaa luomalla esimerkiksi pyörätiejärjestelmät, joiden avulla kaupungissa pystyy liikkumaan tehokkaasti ilman vaarallista altistumista autoille ja saasteille. Tässä suhteessa julkisessa liikenteessä tulisi toteuttaa lopullinen muutos kohti ekologisia energialähteitä. Nuorille ihmisille ja erityisesti opiskelijoille tulisi olla tarjolla tuettua julkista liikennettä. Esteettömyys vammaisten ihmisten kannalta on varmistettava kaikissa liikennemuodoissa. Liikenteen

järjestämisessä tulisi painottaa joukkoliikennettä, ja sille tulisi varata joukkoliikennekaistoja ja etuja liikennevaloissa.

7. Vapaa-aika

Nuorison vapaa-aika on loukussa useiden uhkien väliin. Globaalin länsimaisen kulttuurin kuluttamiseen tähtäävien tapojen liiallinen vaikutus vieraannuttaa ihmiset ja jättää vain lyhyen, epätodellisen tyytyväisyyden tunteen, joka liittyy rahan kuluttamiseen. Mainontaan perustuva tiettyjen tuotteiden omistamiseen liittyvä menestyksen imago luo valheellisen tarpeen hankkia tarpeettomia tuotteita. Tämä on vaarallista sekä sosioekonomisesti että ympäristön kannalta, sillä se johtaa liialliseen rahankäyttöön, mikä usein johtaa yksilöiden tai perheiden merkittävään velkaantumiseen. Se on vaarallista myös ympäristön kannalta, koska se johtaa luonnonvarojen liikakäyttöön.

Liiallinen kulutus kulkee myös käsi kädessä edellä kuvatun nuorille yleisen hankintaresurssien vähäisyyden kanssa. Tämä yhtälö vähentää itsenäistymismahdollisuuksia entisestään, sillä suuri osa niukoista taloudellisista resursseista kuluu perustarpeiden sijaan edellä kuvattuihin käytäntöihin. Monissa Euroopan maissa valtaosa nuorista itsenäistyykin taloudellisesti vasta hyvin myöhään. Sillä on myös merkittävä vaikutus perheiden talouteen, sillä vanhemmat kantavat usein nuoren asemasta johtuvat vaikutukset. Joissakin tapauksissa vanhemmat itse asiassa rahoittavat kulutuksen. Toisissa tapauksissa vanhemmat joka tapauksessa tukevat elämäntyyliä, sillä heille aiheutuu kuluja siitä, että lapset asuvat vanhempiensa kanssa, koska he eivät pysty maksamaan omaa asumistaan. Seurauksena on selvästikin viivästynyt itsenäistyminen ja heikompi henkilökohtainen riippumattomuus.

Haluamme edistää vaihtoehtoista vapaa-aikaa, joka luo sosiaalista koheesiota ja tarjoaa mahdollisuuksia saada epämuodollista koulutusta. Siirtyminen vapaa-ajantoimintojen yksilöllisestä konseptista kohti yhteisösuuntautunutta vapaa-ajan kulttuuria voi tuottaa aktiivisen kansalaisuuden kehittämisen kannalta merkittäviä etuja. Se vaatii kuitenkin investointeja julkisiin tiloihin ja julkisten rahoitusresurssien lisäämistä, joissa selvänä strategiana on sosiaalisten kohteiden yhteisrahoitus. Myös aikaan liittyvät käytännöt on suunniteltava uudelleen, kuten edellä työllisyyttä koskevassa kohdassa todettiin.

Vapaa-aikaan liittyy myös oikeus nauttia omasta kehostaan haluamallaan tavalla, jos siitä ei aiheudu haittaa tai häiriötä muille. Seksuaalisuus ei saisi enää olla tabu, vaan siihen tulisi suhtautua avoimesti ottaen huomioon etenkin sen, että asianmukaisten tietojen levittämättä jättäminen tai väärin viestien edistäminen voi vaarantaa ihmisten terveyden. Tämän lähestymistavan tulisi olla laaja, kattaa kaikki vapaaehtoisen seksuaalisuuden muodot ja tähdätä etenkin homoseksuaalisuuden laajempaan hyväksyntään yhteiskunnassa. LGBTQ-yhteisön syrjinnän ja alistamisen täytyy loppua, sillä on erittäin huolestuttavaa, että Euroopassa on vielä 2000-luvulla homofobisia käytäntöjä. Joitakin niistä edistävät jopa joidenkin valtioiden hallitukset, mitä ei voida hyväksyä.

Edellä kuvatut asiat ovat nuorisopolitiikan ydinelementtejä ja konkreettisia ehdotuksia, jotka vaikuttavat nuorten ihmisten todelliseen hyvinvointiin ja ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta he voivat suunnitella elämänsä tulevaisuudessa. Nuorisopolitiikka ei kuitenkaan pääty tähän, vaan tämä on pikemminkin vasta alkua. Todellinen nuorten valtavirtaistaminen politiikassa, joka johtaa emansipaatioon ja täyteen osallisuuteen yhteiskunnassa, edellyttää nuorisonäkökohtien ottamista huomioon kaikkien alojen kaikissa lainsäädäntöehdotuksissa. Euroopan vihreät vastaavat sen varmistamisesta, että näin tapahtuu. Planeetan tulevaisuus riippuu siitä.

